

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ
خداوند ابریمحمد و خاندان پاکش درود فرست

صلى الله عليه وآله

بعثت رسول خدا و نشانه های مکارم اخلاق

استاد مومنی

TalabeYar.ir

[کانال فیش منبر و مرثیه](#)

[جهت عضویت کلیک نمایید](#)

فهرست

- مقدمه ۴
- ارسال رُسل، نعمتِ با منت ۴
- فلسفه ارسال رسل، اتمام مکارم اخلاق ۷
- امتحان خود به مکارم اخلاق ۸
- نشانه های مکارم اخلاق ۱۱
- ۱- الیقین ۱۱
- ۲- والقناعه ۱۲
- ۳- والقناعه ۱۳
- ۳- والصبر ۱۳
- ۴- والشکر ۱۳
- ۵- والحلم ۱۴
- ۶- حسن خلق ۱۴
- ۷- سخا ۱۵
- ۸- والگیری ۱۶
- ۹- والشجاعه ۱۷
- ۱۰- والمُروه ۱۸

روی عناوین کلیک کنید!

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

مقدمه

خداوند تبارک و تعالی ما را متنعم به نعماتی کردند و در میان تمام این نعمات، منتی بر بندگان خدا و عباد خدا نگذاشتند.

هر آنچه به ما دادند، خداوند تعالی به حکم خدا بودن، رب بودن، خالق بودن و رازق بودن به ما ارزانی داشته است.

ارسال رُسُل، نعمتِ با منت

فقط در یک مورد هست که خدا نعمت به ما عنایت کرده است و نسبت به این نعمت، منت هم بر سر عباد گذاشته است.

سوره مبارکه آل عمران آیه ۱۶۴

لَقَدْ مَنَّ اللّٰهُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ^۱

الْقَدْ مَنَّ اللّٰهُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ إِذْ بَعَثَ فِيهِمْ رَسُولًا مِّنْ أَنفُسِهِمْ يَتْلُو عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ وَيُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَإِنْ كَانُوا مِن قَبْلُ لَئِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ

این نعمت بسیار مهم که مرتب خدا متذکر می شود نسبت به این نعمت، گاه پدر برای فرزندان خود اموری را فراهم می کند، اما یک مطلب برایش امتیاز دارد و مهم است و مرتب آن را به رخ طرف مقابل می کشد از این باب که فرد متنبه شود و متوجه شود که این نعمت، نعمت بسیار مهمی است.

لَقَدْ مَنَّ اللَّهُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ

خدا منت گذاشته بر مومنین و این نعمت چیست که خدا نسبت به این نعمت خاص منت گذاشته است.

إِذْ بَعَثَ فِيهِمْ رَسُولًا مِنْ أَنْفُسِهِمْ

از میان خود آنها رسول قرار داد پیغمبر قرار داد.

يَتْلُو عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ

نشانه های الهی و آیات الهی را برای بندگان تلاوت کند.

يَتْلُو عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ وَيُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ

وَإِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلُ لَفِي ضَلَالٍ مُبِينٍ

نسبت به بعثت خاتم انبیا و فرستادن پیغمبر برای ارشاد و هدایت مردم خدا به مومنین منت قرار داده است اینقدر این نعمت، نعمت مهمی است.

در سوره ی مبارکه ی توبه آیه ۱۲۸

لَقَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِنْ أَنْفُسِكُمْ

باز پیغمبری از جنس خودتان خدا بر شما قرار داد.

عَزِيزٌ عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ حَرِيصٌ عَلَيْكُمْ بِالْمُؤْمِنِينَ رَءُوفٌ

رَحِيمٌ

ابتلائات شما و دغدغه های شما برای این پیغمبر خیلی سخت هست.

عَزِيزٌ عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ

در مقام رسالت این پیغمبر برای امت خیلی زجر می کشد

و خیلی متحمل مصائب می شود

حَرِيصٌ عَلَيْكُمْ بِالْمُؤْمِنِينَ رَءُوفٌ رَحِيمٌ.

فلسفه ارسال رسل، اتمام مکارم اخلاق

این پیغمبر و این آیه قرآن از خود خاتم انبیا و از حضرت رضا علیه السلام، از امام زمان علیه السلام با تعبیر مختلف فلسفه بعثت را می فرماید:

إِنَّمَا، يَكُ جَا دَارِدِ إِيَّائِي بُعِثْتُ لِأَتَمِّمَ مَكَارِمَ الْأَخْلَاقِ^۱

من برای مکارم اخلاق مبعوث به رسالت شدم.

جای دیگر می فرماید: مبعوث شدم به رسالت برای مکارم اخلاق و محاسن اخلاق، مکارم و محاسن تفاوت دارد الان در مقام بیان آن نیستم اما این به صورت کلی هست. به صورت جزئی و خاص مقصود از مکارم اخلاق که پیغمبر خدا می فرماید:

إِنَّمَا يَا إِيَّائِي فَرَقِي نَمِي كُنْدِ يَكِي حَصْرَ اسْتِ وَيَكِي تَاكِيْدِ

بُعِثْتُ لِأَتَمِّمَ مَكَارِمَ الْأَخْلَاقِ

---

۱ بحار الانوار، ج ۶۸، ص ۳۸۲

خب این کلی هست مکارم اخلاق به صورت جزئی و ریز
چیست که ما متصف شویم به این مکارم، که فلسفه بعثت
خاتم انبیا نیز در این مکارم اخلاقی هست.

در روایتی از وجود نازنین امام صادق علیه الصلاة و
السلام پاسخ این سوال را تقدیم می کنم چون بعد از دعای
توسل هم هست زیاد تصدی ایجاد نخواهم کرد. برنامه های
بعدی هم هست و از تواشیح و اینها بهره می برید و استفاده
خواهید کرد.

امتحان خود به مکارم اخلاق

اما در بیان نورانی امام صادق علیه السلام

إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى خَصَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ ^۱

۱ امامی صدوق، ص ۲۹۰: امام صادق علیه السلام: إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَ
تَعَالَى خَصَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِمْ كَمَا
الْأَخْلَاقِ، فَأَمْتَجِنُوا أَنْفُسَكُمْ، فَإِنْ كَانَتْ فِيكُمْ فَأَحْمِدُوا اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ
وَإِعْبُوا إِلَيْهِ فِي الزِّيَادَةِ مِنْهَا. فَذَكَرَهَا عَشْرَةَ: التَّيْقِينُ وَالْقَنَاعَةُ وَالصَّبْرُ وَ
الشُّكْرُ وَالْجِلْمُ وَحُسْنُ الْخُلُقِ وَالشَّخَاءُ وَالْعَبِيْرَةُ وَالشَّجَاعَةُ وَالْمُرُوءَةُ؛

خدای تبارک و تعالی، رسول خدا صلی الله علیه و آله را به مکارم
اخلاق، مخصوص گردانید پس شما نیز خود را بایز میلیید، اگر این

خداوند تبارک و تعالی اختصاص داد پیغمبر خود را به مکارم اخلاق.

این فقط برای پیغمبر ما هست برای هیچ پیغمبری این تعابیر و این فلسفه بعثت این چنین بیان نشده است.

فَأَمْتَحِنُوا أَنْفُسَكُمْ امام صادق علیه السلام می فرماید: خودتان را امتحان کنید، امتحان در اینجا یعنی این مبانی را در اینجا می بینید این نکاتی را که در مکارم اخلاق هست می بینید خودتان را با این باید کیل کنید و بسنجید و وزن کنید.

می فرماید: **فَإِنْ كَانَتْ فِيكُمْ** اگر این مکارم اخلاق در شما هست **فَأَحْمَدُوا اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ** حمد خدا را به جا بیاورید الحمد

صفت در شما بود خدای عزوجل را سپاس گوید و از خدا این مکارم را بیشتر بخواهد. سپس آن ده صفت را برش مردند: یقین، قناعت، صبر، شکر، بردباری، خوش اخلاقی، بخشندگی، غیرت، شجاعت و جوانمردی.

الله که من متصف به این صفات و متخلق به این اخلاق و مودب به این آداب و این مکارم اخلاق هستم.

وَ اَزْعَبُوا اِلَيْهِ فِي الزِّيَادَةِ مِنْهَا

و رغبت پیدا بکنید به اینکه این مکارم در شما زیاد شود. دو مطلب؛ یک این مکارم مرتبه و درجه دارد به کم قانع نشوید. در کلاس مکارم اخلاق انسان تلاش کند بکوشد به مدارج و منازل بالا برسد، فوق دیپلم، لیسانس، فوق لیسانس، دکتری

فوق تخصص، بروید به آن بالاترین درجه و بالاترین مقام و رتبه برسد.

نکته دوم همین جا، آنکه این ها در وجودش نیست، یا اگر نسبت به مواردی در خودش احساس می کند که وجود ندارد از پیغمبر رحمت بخواهد که متصف به این مکارم، مودب به این آداب و متخلق به این اخلاق و مکارم اخلاقی شود انشالله.

نشانه های مکارم اخلاق

اما این موارد: **فَذَكَرْهَا عَشْرَةً**

مکارم اخلاق را ده مطلب بیان کردند.

اگر از شما پرسیدند که مکارم اخلاق چیست که پیغمبر خدا برای آن، مبعوث به رسالت شده است در بیان امام صادق علیه الصلاة والسلام ده مورد است، که من فهرست عرض می کنم وارد نمی شوم هر کدام توضیح مبسوطی می طلبد. اما فلسفه ی بعثت اینها است:

۱- الیقین

یقین به کی به خدا، یقین نسبت به راه به طریق که بندگی خدا بهترین راه برای رسیدن به درجات بالا هست. هر صحبتی که، هر کتابی که، هر مطلبی که شما را دارد از یقین به شک سوق می دهد، از مکارم اخلاق دارد دور می کند شما را، تعارف ندارد.

آن سخنی که در دل شما ایجاد شبهه می کند، آن سخنی که دل شما را متزلزل می کند این دارد شما را از مکارم اخلاق فاصله می دهد. این یک سریع رد می شوم.

۲- والقناعه

به آنچه دارید راضی باشید و قانع باشید. ما در اقتصاد مقاومتی یک اصل مهم که مطرح می کنیم قناعت، راضی بودن به داشته ها.

منی که با یک جرعه آب سیر می شوم چرا دو جرعه ؟
کار من الان با این گوشی همراه راه می افتد نه باید بروز شود جدید تر، چرا زیاد طلبی انسان را در مسیر اسراف و تبذیر قرار می دهد و از مسیر حق فاصله می دهد به یکی از اساتید

اخلاق عرض کردم آقا این لباس شما این لبه هایش خیلی ریش ریش شده است دکمه قبا را باز کرد گفت: بقیه جاهایش که سالم است حالا این لبه اش را می دوزم طوری نیست که کار من را راه می اندازد.

۳- والقناعه

به آنچه که دارد انسان قانع باشد.

۳- والصبر

صبر در سه مطلب. یک صبر در معصیت دو صبر در مصیبت سه خیلی اینها مهم است صبر در عبادت این سه صبر را داریم. صبر در عبادت تا لذت در عبادت زیر زبان بیاید. دو صبر در مصیبت بلایی گرفتاری سر راه قرار می گیرد صبوری به خرج دهیم.

و صبر در معصیت که بالاترین صبرها است.

۴- والشکر

تمام هم و غم شیطان این است که داشته ها را به ما کم نشان جلوه دهد و نداشته ها را بزرگ تر در حال که این لیوان را ما انسان می بینیم ما آدم ها عادت داریم به این قسمت خالی نگاه کنیم بابا این قسمت پرش را هم ببین و اگر قسمت پر را آدم ببیند پیوسته می گوید الهی شکر، شکر خدا، شاکر هست نسبت به نعمات و شکر خیلی مهم است.

آدمی که اهل شکر باشد در وادی نق و غر قرار نمی‌گیرد اما انسان که برود در وادی غر و نق زدن تدریجاً کارش به شرک می‌رسد نه شکر.

۵- والحلم

حلم و حلیم بودن و بردبار بودن یعنی چه؟

یعنی انسان قدرت مقابله دارد می‌تواند مقابله کند اما آن حلم او اجازه‌ی عکس‌العمل نمی‌دهد حلیم بردبار یعنی چه؟

می‌تواند مقابله به مثل کند قدرت برخورد دارد اما به خاطر خدا می‌گذرد حلیم است بردبار است.

آن علمی برای ما نافع است که همراه با حلم باشد.

نشانه متقین در اوصاف متقین نهج البلاغه علم را با حلم باید قرین کرد.

۶- حسن خلق

خوش اخلاقی رزق را زیاد می‌کند ابواب را به روی تان باز می‌کند برکات مادی و معنوی را زیاد می‌کند اما انسان بد

اخلاق رزقش بسته می شود، رزق معنوی او بسته می شود، انسان خوش برخورد، خوش اخلاق، اخلاق حسن، اخلاق خوب شکمبه گوسفند می ریخت روی سر پیغمبر صلی الله علیه و اله خاتم انبیا، وقتی مریض شد پیغمبر رفت به عیادتش. هم حلم را ببینید هم حسن خلق را ببینید.

۷- سخا

گشاده دستی، دست انسان گشاده باشد، به اندازه ای که می توانید، به اندازه ای که وسع تان اجازه می دهد سفره دار باشید رزق تان با این سفره داری زیاد می شود. به اندازه ای که

می توانید، داری قبض ید و بسته بودن دست نباشید. گشاده دست باشید خدا رزق تان را زیاد می کند، سفره دار باشید رزق تان زیاد می شود.

مکارم اخلاق هفتمین آن ها این هست السخا، سخاوتمند، سخاوتمند.

۸- والگیرت

گیرت به خرج می دهیم غیرت، نسبت به ناموس، یک بحثی درخانه و خانواده، خانم ها تأبد نسبت به شوهر، مردان تعهد نسبت به خانه و خانواده این دو در جامعه ی امروز ما کم رنگ شده است و تمام این آسیب ها به خاطر کم رنگ شدن یا از بین رفتن این دو هست تعهد زن نسبت به شوهر تعهد شوهر نسبت به همسر و عیال و خانه و خانواده.

این دو اگر برگردد به قبل زمان پدر بزرگ ها مادر بزرگ ها کجا این آفت ها و آسیب ها بود؟

چرا که قدیم تعهد زن نسبت به شوهر و امر شوهر و از طرفی تعهد مرد نسبت به زن و عیال و خانواده و خانه خیلی بیشتر از الان بود.

گیرت نسبت به ناموس دخترت چه جوری می آید بیرون؟

همسرت چه جوری می آید بیرون؟

الان فقط ذهن ها نرود به خانم ها.

آقایون، خانم ها، همسرت از در خانه می آید بیرون چه معنی دارد که لباسی بپوشد که برایش تنگ است و جلف هست و سبک توی زن باید به همسرت تذکر بدهی تو باید قالب بدهی بهش تا می گویند حجاب و پوشش و غیرت همه می روند سراغ مردم نه شما هم باید نسبت به عیال و همسرت غیرت داشته باشید و آن زیبایی که تعلق به همسر دارد حق ندارد کس دیگری از آن زیبایی برخوردار شود.

۹- والشجاعه

نترسد آدم، خدا فقط خدا و غیر خدا در وجود انسان هیچ جایگاهی نباید داشته باشد. چه کسانی می ترسند آدم هایی که خدا در دل شان کم رنگ است. می ترسند واهمه دارند، از گنده از ابر قدرت از بیگانه اینها عددی نیستند اگر در دل انسان خدا باشد عظم الخالق خدا در نزد آنها بزرگ است غیر خدا در نزد آنها پست است و حقیر و بی مقدار. آخرین مورد عرضم تمام.

۱۰- والمُروءة^۱

مردانگی، جوانمردی، از خودگذشتگی، همه اینها می شود در ذیل آن بیاید مُروءه، مردانگی آدم به خرج دهد. یکی از مصادیق مروءه نصیح است، خیرخواهی است.

زیرآب دیگری را نزنند انسان. خدا کند در این ایام انتخابات آنهایی که وارد این عرصه شدند از این ده مورد درس بگیرند خصوصاً این دو سه مورد آخر که **وَالْغَيْرَةُ وَالشَّجَاعَةُ وَ الْمُرُوءَةُ**، حسن خلق اینها را بتوانند در کارشان و برنامه شان انجام دهند.

کسانی که از مروت خارج شوند سر از خیانت در می آورند.

سر از چی؟ خیانت، خیانت یعنی چی؟

---

۱ امالی صدوق، ص ۲۹۰: امام صادق علیه السلام: إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى حَسَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِمْ كَامِ الْأَخْلَاقِ، فَأَمْتَجِنُوا أَنْفُسَكُمْ، فَإِنْ كَلِمَتْ فَيُكْمُ فَأَحْمَدُوا اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ وَارْغَبُوا إِلَيْهِ فِي الزِّيَادَةِ مِنْهَا. فَذَكَرَهَا عَشْرَةَ: التَّقِيُّنُ وَالْفَنَاءُ وَالصَّبْرُ وَالشُّكْرُ وَالْجَلْمُ وَحُسْنُ الْخُلُقِ وَالشَّجَاعَةُ وَالْغَيْرَةُ وَالشَّجَاعَةُ وَ الْمُرُوءَةُ

لغت هو العمل قولاً او فعلاً او نیتاً علی خلاف تعهد این را

بهش می گویند خیانت انسان حرفی بزند عملی انجام بدهد
نیتی بکند بر خلاف آن تعهد و قولی که داده است به این می
گویند خیانت.

خدایا به حق پیامبر رحمت خود صلی الله علیه و آله
برکاتت را بر ما نازل بگردان.

اهل مجلس ما سعادت مند و عاقبت بخیر و حاجت روا
قرار بده.

رهبر عزیزمان بر تاییدات شان بیافزا.

جوانان ما را عاقبت بخیر کن.

عیدی مان را فرج آقا امام زمان عجل الله تعالی فرجه و
الشریف قرار بده.

در امر فرج آن حضرت تعجیل بفرما.

نثار حضرت ابوطالب، نثار حضرت عبدالمطلب، نثار
حضرت عبدالله، نثار مادر پیامبر عظیم القدر اسلام و نثار

دایه خود پنج تا صلوات جان دار بلند با وعجل فرجهم
بفرستید.

اللهم صل علی محمد وآل محمد وعجل فرجهم.